

คำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

ที่ ๑๘๖/๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางการพิจารณาสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามข้อ ๑ ของคำสั่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีที่ ๑๘๕/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจ “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ตามมาตรา ๑๑๗ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจึงกำหนดแนวทางการพิจารณาอนุญาตสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ๔ ประเภทไว้ ดังนี้

๑. ท่าเทียบเรือขนาดไม่เกิน ๒๐ ต้นกรอส

วัตถุประสงค์การใช้สำหรับเป็นท่าเทียบ ผู้ก จอดเรือขนาดไม่เกิน ๒๐ ต้นกรอส เพื่อรับส่งคน และ/หรือสิ่งของ โดยให้ระบุดูประสงคการใช้เป็นท่าเรือสาธารณะหรือใช้ขนส่งสินค้า หรือผู้โดยสารหรือมีวัตถุประสงค์อื่น (เพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บค่าตอบแทน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๔)

๑.๑ ข้อพิจารณาด้านการใช้พื้นที่ล่วงล้ำลำน้ำ

๑.๑.๑ การออกแบบท่าเทียบเรือให้ส่วนที่ยื่นออกจากขอบตลิ่ง/ฝั่งน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น โดยจะต้องพิจารณาขุดลอกที่ตื้นออกตามสมควรและความเป็นไปได้ เพื่อมิให้ท่าเทียบเรือยื่นออกมาเกินความจำเป็น และมีความลึกของน้ำหน้าท่าขณะน้ำลงต่ำสุดเพียงพอให้เรือเข้าเทียบท่าโดยปลอดภัย

๑.๑.๒ ปลายสุดของท่าเทียบเรือต้องไม่เกินแนวน้ำลึกหน้าท่าเมื่อน้ำลงต่ำสุดลึกกว่า อัตราากินน้ำลึกสูงสุดของเรือที่เข้าเทียบท่าตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงขนาดเรือและลักษณะภูมิประเทศ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑ ใน ๕ ของความกว้างของแม่น้ำ/ลำคลอง โดยคำนึงถึงร่องน้ำทางเดินเรือและพื้นที่จอดเรือ และพื้นที่กลับลำเรือ

๑.๑.๓ ต้องสร้างตามแนวเขตที่ดินที่ผู้ขออนุญาตมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง เป็นแนวตรงขึ้นจากฝั่ง โดย

- ขอบท่าเทียบเรือต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๑ เมตร

- ต้องไม่ยื่นล้ำกว่าแนวท่าเทียบเรือข้างเคียงที่สร้างอยู่ก่อนแล้ว จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกแก่การนำเรือเข้าออกเทียบท่าข้างเคียงกันนั้น

- ต้องไม่ยื่นเอนเอียงออกรุกล้ำหน้าแนวเขตที่ดินหรือหน้าอาคารผู้อื่น หรือหน้าท่าของผู้อื่น

- เรือที่เทียบท่าต้องไม่รุกล้ำหน้าแนวเขตที่ดินหรือหน้าอาคารหรือหน้าท่าของผู้อื่น

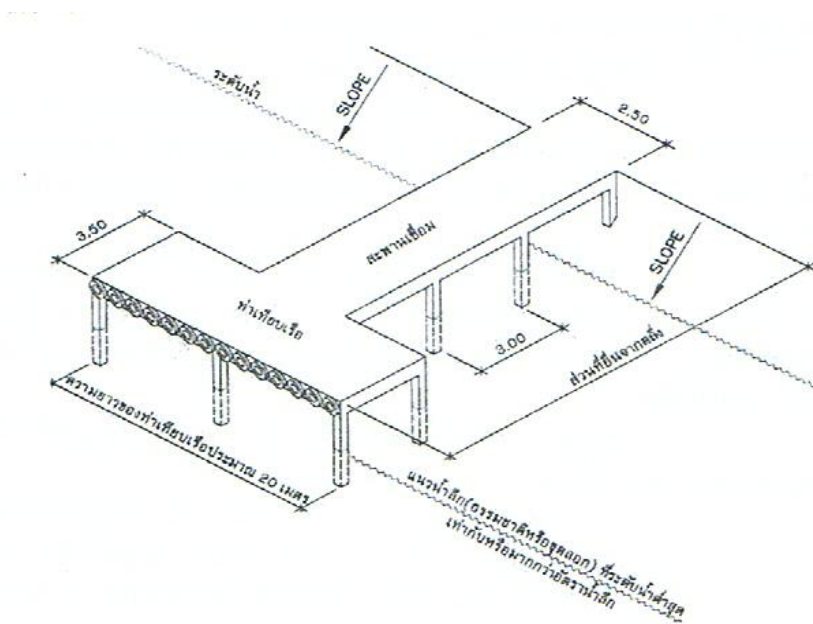
๑.๑.๔ ให้พิจารณาขนาดความยาวของท่าเทียบเรือให้เหมาะสมกับเรือขนาดไม่เกิน ๒๐ คันกรอส จำนวน ๑ ลำ ที่ใช้สำหรับเทียบท่ารับส่งคนและ/หรือสิ่งของ

๑.๑.๕ ขนาดท่าเทียบเรือให้มีความกว้างไม่เกิน ๓.๕๐ เมตร และสะพานเชื่อมระหว่างฝั่งกับท่าเทียบเรือให้มีความกว้างไม่เกิน ๒.๕๐ เมตร โดยไม่ใช้พื้นที่ท่าเทียบเรือสำหรับกองเก็บสิ่งของหรือจอดยานพาหนะหรือทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของท่าเทียบเรือ เพื่อป้องกันมิให้ใช้ที่สาธารณะเกินความจำเป็น

๑.๑.๖ กรณีท่าเรืออยู่ในเขตโครงการพัฒนาการขนส่งทางน้ำที่กำหนดแนวร่องน้ำ หรือมีแผนการขุดลอกไว้ชัดเจน ปลายสุดของท่าเทียบเรือต้องมีระยะห่างจากขอบร่องน้ำลึกไม่น้อยกว่า ๒ เท่า ของความกว้างเฉลี่ยของเรือที่เข้าเทียบท่า

๑.๑.๗ กรณีท่าเรือยังไม่ได้กำหนดแนวร่องน้ำ ให้ยึดถือขอบร่องน้ำธรรมชาติเป็นหลัก

๑.๑.๘ ท่าเทียบเรือในทะเลที่ผ่านชายหาดต้องไม่ปิดกั้นการที่ประชาชนจะใช้สอย หรือเดินผ่านชายหาด

๑.๒ ข้อพิจารณาด้านลักษณะหรือสภาพของสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ

๑.๒.๑ ท่าเทียบเรือต้องมีโครงสร้างแข็งแรง ความแข็งแรงพื้นท่าเทียบเรือสามารถรับน้ำหนักได้เท่าใด ท่าเทียบจะต้องแข็งแรงพอในการรับแรงกระแทกของเรือที่เข้าเทียบ โดยปกติท่าเทียบเรือต้องมีพุกผูกเรือ และอุปกรณ์กันเรือกระทบท่าที่เหมาะสม

๑.๒.๒ ต้องมีโครงสร้างที่ไม่ทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง มีช่องโปร่งระหว่างเสาไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

๑.๒.๓ บริเวณที่จะก่อสร้างท่าเทียบเรือเมื่อเรือเทียบท่าแล้วต้องไม่บดบังทัศนวิสัยในการเดินเรือ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่เรือที่แล่นผ่านไปมา

๑.๒.๔ พื้นท่าเทียบเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ต้องไม่มีลักษณะเป็นแผ่นคอนกรีตปิดที่บดบังไม่ให้มีช่องว่างเพื่อให้แสงแดดส่องผ่านถึงพื้นน้ำได้เท่าใด และไม่มีสิ่งก่อสร้างอื่นใดบนพื้นท่าเทียบเรือนอกจากสิ่งก่อสร้างที่จำเป็นอันเป็นส่วนประกอบของท่าเรือ

๑.๒.๕ มีมาตรการและอุปกรณ์ประจำทำในด้านการรักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกในการนำเรือเข้า-ออกท่าเทียบเรือ

๑.๒.๖ ทำเทียบเรือต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การพิจารณาจาก

- ชนิดของสินค้าที่ขนถ่าย
- วิธีการขนถ่าย
- การป้องกันมิให้สินค้ารั่วไหล หกหล่นลงสู่แหล่งน้ำ
- มาตรการควบคุมป้องกัน แก้ไข เมื่อเกิดการรั่วไหล หกหล่นลงสู่แหล่งน้ำ

- การเกิดฝุ่นฟุ้งกระจาย หรือเสียงรบกวนขณะขนถ่ายสินค้า
- ผู้รับผิดชอบควบคุมในการขนถ่ายสินค้า
- การทำความสะอาดหน้าท่าเทียบเรือ

๑.๒.๗ ให้กำหนดเงื่อนไขด้านการป้องกันมลพิษทั้งติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ

๒. โป๊ะเทียบเรือและสะพานปรับระดับ

วัตถุประสงค์การใช้เป็นที่เทียบเรือสำหรับคนขึ้น-ลงเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ และทะเลในน่านน้ำไทย

๒.๑ ข้อพิจารณาด้านการใช้พื้นที่ล่งน้ำแม่น้ำ

๒.๑.๑ การออกแบบโป๊ะเทียบเรือให้มีความยาวยื่นออกจากฝั่งให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น โดยจะต้องพิจารณาขุดลอกที่ตื้นออกตามสมควรและความเป็นไปได้ เพื่อมิให้โป๊ะเทียบเรือยื่นออกมามาก

๒.๑.๒ ปลายสุดของโป๊ะเทียบเรือต้องไม่เกินแนวน้ำลึก เมื่อน้ำลดต่ำสุด ลึกกว่าอัตราากินน้ำลึกเต็มที่ของเรือที่เข้าเทียบท่าตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงขนาดเรือและลักษณะภูมิประเทศ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑ ใน ๕ ของความกว้างของทางน้ำ โดยคำนึงถึงร่องน้ำทางเดินเรือและพื้นที่จอดเรือ และพื้นที่กักน้ำเรือ

๒.๑.๓ ต้องสร้างตามแนวเขตที่ดินที่ผู้ขออนุญาตมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองเป็นแนวตรงยื่นจากฝั่ง ขอบโป๊ะเทียบเรือต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๑ เมตร และต้องไม่ยื่นล้ำกว่าแนวสิ่งล่งน้ำแม่น้ำข้างเคียงที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้ว จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกแก่การนำเรือเข้า-ออกในบริเวณข้างเคียงกันนั้น ต้องไม่ยื่นเอนเอียงออกรุกล้ำหน้า

แนวเขตที่ดินหรือหน้าอาคารผู้อื่น เรือที่เทียบท่าต้องไม่ล้ำไปกว่าหน้าแนวเขตที่ดินหรือหน้าอาคารหรือหน้าท่าของผู้อื่น

๒.๑.๔ ให้พิจารณาขนาดของโป๊ะเทียบเรือให้เหมาะสม สำหรับใช้ประโยชน์ในการเทียบเรือขนส่งคนโดยสาร โดยไม่ใช่พื้นที่โป๊ะเทียบเรือสำหรับกองเก็บสินค้า หรือทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโป๊ะเทียบเรือ เพื่อป้องกันมิให้ใช้ที่สาธารณะเกินความจำเป็น

๒.๑.๕ กรณีโป๊ะเทียบเรืออยู่ในเขตโครงการพัฒนาการขนส่งทางน้ำที่กำหนดแนวร่องน้ำ หรือมีแผนการขุดลอกไว้ชัดเจน กำหนดให้ปลายสุดของโป๊ะเทียบเรือต้องมีระยะห่างจากขอบร่องน้ำลึกไม่น้อยกว่า ๒ เท่า ของความกว้างเฉลี่ยของเรือที่เข้าเทียบท่า

๒.๑.๖ กรณียังไม่ได้กำหนดแนวร่องน้ำ ให้ยึดถือขอบร่องน้ำธรรมชาติเป็นหลัก

๒.๒ ข้อพิจารณาด้านลักษณะหรือสภาพของสิ่งล่องล้าลำน้

๒.๒.๑ สะพานปรับระดับต้องมีความแข็งแรง ทนทานและมีความปลอดภัย มีขนาดที่เหมาะสมกับโป๊ะเทียบเรือ มีราวกันตกที่แข็งแรงทั้งสองด้าน และความลาดชันของสะพานต้องไม่มากกว่า ๑:๒ เมื่อน้ำลดต่ำสุด

๒.๒.๒ โป๊ะเทียบเรือต้องมีโครงสร้างที่แข็งแรง ทนทานเพียงพอในการรับแรงกระแทกของเรือที่เข้าเทียบ โดยปกติรวมถึงคลื่นที่เกิดจากเรือ และมีความปลอดภัย มีความสมดุล ตั้งตรง และการทรงตัวที่ดี มีกำลังลอยตัวเพียงพอเมื่อบรรทุกสูงสุดแล้วพื้นของโป๊ะเทียบเรือต้องอยู่สูงจากระดับน้ำไม่น้อยกว่า ๔๐ เซนติเมตร (เส้นแนวน้ำบรรทุก) และมีราวกันตกที่แข็งแรงทุกด้าน ยกเว้นด้านที่เรือเทียบและส่วนที่ต่อกับสะพานปรับระดับพื้นโป๊ะเทียบเรือต้องจัดทำให้มีลักษณะป้องกันการลื่น และต้องไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดิน

๒.๒.๓ โป๊ะเทียบเรือต้องมีเสาปักและอุปกรณ์ยึดโป๊ะกับเสาที่แข็งแรงเพื่อมิให้ตัวโป๊ะเลื่อนไปมา โดยคำนึงถึงกระแสน้ำและน้ำหนักของเรือที่ผูกจอด

๒.๒.๔ ภายในตัวโป๊ะเทียบเรือต้องแบ่งกั้นผนังกันน้ำเป็นห้อง ๆ อย่างน้อย ๓ ห้อง เฉลี่ยต่อความยาว และมีช่องเปิด (Man Hole) สำหรับตรวจสอบการรั่วซึม ทุกห้อง พร้อมทั้งตัวโป๊ะต้องแสดงเส้นแนวน้ำบรรทุก (Load Line) รอบตัวโป๊ะ

๒.๒.๕ ตัวโป๊ะเทียบเรือต้องมีขนาดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน โดยคำนวณจากจำนวนผู้โดยสาร ๑.๒๐ คน ต่อพื้นที่บนโป๊ะเทียบเรือไม่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตร และต้องมีป้ายแสดงความสามารถรับน้ำหนักบรรทุก มีข้อความว่า “รับน้ำหนักสูงสุด.....คน”

๒.๒.๖ ตัวโป๊ะด้านที่ใช้เทียบเรือต้องติดตั้งอุปกรณ์กันเรือกระทบกับโป๊ะเทียบเรือ มีพุกผูกเรือที่แข็งแรงสำหรับผูกเรือหัว-ท้าย

๒.๒.๗ บนโป๊ะเทียบเรือต้องมีวงชิวพร้อมใช้งานได้ทันทีติดตั้งไว้ในแต่ละมุมของโป๊ะเทียบเรือ

๒.๒.๘ กรณีเป็นโป๊ะเทียบเรือสาธารณะ ควรจัดให้มีทางขึ้นหรือลงโป๊ะเทียบเรือแยกออกจากกัน และให้มีเครื่องกั้นสำหรับคนโดยสารเมื่อเห็นว่าจะมีจำนวนมากเกินไป

๒.๒.๙ การพิจารณาโป๊ะเทียบเรือ ต้องคำนึงถึงสภาพการจราจรทางน้ำสภาพแวดล้อมที่ปัจจุบัน และที่จะมีการพัฒนาในอนาคตด้วย

๓. สะพานข้ามคลอง

วัตถุประสงค์การใช้เป็นทางเชื่อมระหว่างที่ดินหรือทางสาธารณะริมฝั่งคลอง

๓.๑ ข้อพิจารณาด้านลักษณะหรือสภาพของสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ

๓.๑.๑ ต้องมีโครงสร้างที่ไม่ทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่พื้นที่บริเวณใกล้เคียง

๓.๑.๒ ความสูงของสะพานจากระดับน้ำขึ้นสูงสุด ถึงระดับใต้คาน หรือท้องสะพานแล้วแต่ว่าส่วนใดจะต่ำสุด ต้องเพียงพอให้เรือที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่สามารถใช้ร่องน้ำที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มของการขยายและปรับปรุงร่องน้ำทางเรือเดินในอนาคตแล่นผ่านได้ กรณีคลองที่ไม่มีการเดินเรือ ให้ความสูงของช่องลอดสะพานจากระดับน้ำสูงสุด ไม่น้อยกว่า ๑.๐ เมตร

๓.๑.๓ ความกว้างของช่องลอดสะพานต้องเพียงพอให้เรือที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่สามารถใช้ร่องน้ำที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มของการขยายปรับปรุงร่องน้ำทางเรือเดินในอนาคต สามารถแล่นผ่านกันได้โดยปลอดภัย กรณีคลองที่ไม่มีการเดินเรือ เสาดอมต้องอยู่ในแนวฝั่งหรือซิดฝั่งให้มากที่สุด

๓.๑.๔ ต้องไม่เป็นเหตุให้เกิดกีดขวางการมองเห็นในการเดินเรือ หรือเป็นที่นำกลัวอันตรายแก่เรือที่ผ่านไปมา

๔. คานเรือ

วัตถุประสงค์การใช้งานสำหรับเป็นทางชักลากเรือเพื่อนำขึ้นมาเก็บหรือบำรุงรักษา
ซ่อมแซมเรือ

๔.๑ ข้อพิจารณาด้านการใช้พื้นที่ล่งลำน้ำ

๔.๑.๑ การออกแบบคานเรือ ให้ส่วนที่ยื่นออกจากขอบตลิ่ง/ฝั่งให้น้อยที่สุด
เท่าที่จำเป็น โดยจะต้องพิจารณาขุดลอกพื้นที่ดินให้ได้ความลึกตามสมควร เพื่อมิให้คานเรือยื่นออกมา
มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น และมีความลึกของน้ำหน้าท่าขณะน้ำลงต่ำสุดเพียงพอให้เรือขึ้นคานโดยปลอดภัย

๔.๑.๒ แนวรางรองรับเรือต้องยาวขึ้นจากฝั่งเพียงพอที่จะชักลากเรือขนาดใหญ่
ที่สุดที่คานเรือนั้นจะสามารถรับซ่อมทำได้ในเวลาน้ำลงต่ำสุด

๔.๑.๓ ต้องสร้างตามแนวเขตที่ดินที่ผู้ขออนุญาตมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง
เป็นแนวตรงขึ้นจากฝั่ง โดย

- คานเรือต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๑ เมตร
- ต้องไม่ยื่นล้ำกว่าแนวล่งลำน้ำข้างเคียงที่สร้างอยู่ก่อนแล้ว

จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกแก่การนำเรือเข้า-ออกในบริเวณข้างเคียง

- ต้องไม่ยื่นเอนเอียงออกรุกล้ำหน้าแนวเขตที่ดินหรือหน้าอาคารผู้อื่น
หรือหน้าท่าของผู้อื่น

๔.๒ ข้อพิจารณาด้านลักษณะหรือสภาพของล่งลำน้ำ

๔.๒.๑ ท่าที่จะสร้างคานเรือสำหรับนำเรือขึ้น-ลงนั้น ต้องเป็นตำบลที่เรือผ่าน
ไปมา สามารถมองเห็นการนำเรือขึ้นหรือลงจากคานเรือได้ในระยะที่พอเพียงแก่การหลบหลีกเพื่อมิให้
มีเหตุอันตรายเกิดขึ้น

๔.๒.๒ มีมาตรการและอุปกรณ์ในด้านการรักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวก
ในการนำเรือขึ้น-ลงจากคานเรือ รวมถึงความปลอดภัยในการเดินเรือ

๔.๒.๓ คานเรือต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การพิจารณาจาก

- ประเภทกิจกรรมการใช้คานเรือ
- การป้องกันมิให้วัสดุ สิ่งปฏิกูล หรือสิ่งอื่นใดหกหล่นลงสู่แหล่งน้ำ

- มาตรการควบคุมป้องกันแก้ไข เมื่อเกิดการรั่วไหล หกหล่นของวัสดุ
สิ่งปฏิกูล หรือสิ่งอื่นใดลงสู่แหล่งน้ำ

- การเกิดฝุ่นฟุ้งกระจาย หรือเสียงรบกวนขณะประกอบกิจกรรมคานเรือ
- ผู้รับผิดชอบควบคุมในการดำเนินกิจกรรมคานเรือ
- การรักษาความสะอาดบริเวณคานเรือ

๔.๒.๔ ให้กำหนดเงื่อนไขด้านการป้องกันมลพิษทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ

๕. ให้รองอธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ส่วนตรวจท่า สำนักความปลอดภัย
และสิ่งแวดล้อมทางน้ำ สำนักงานการขนส่งทางน้ำ และสำนักงานการขนส่งทางน้ำสาขา เป็นผู้รับผิดชอบ
กำกับ ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามคำสั่งนี้
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ถวัลย์รัฐ อ่อนศิระ

อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี